

Ένας ηλικιωμένος θυμάται την σφαγή της Παραμυθιάς και τους καταδότες τσάμηδες [29 Σεπτεμβρίου 1943]

Γονική Κατηγορία: [Ιστορική Βιβλιοθήκη](#)

Κατηγορία: [Έπος 1940 - 2ος Παγκόσμιος Πόλεμος](#)

Δημοσιευμένο στις Δευτέρα, 29 Σεπτέμβριος 2014 12:00

Από τον/την ΑΜΠΕ

Προβολές: 16

«Ήταν 7 το πρωί, 29 Σεπτέμβρη του 1943 . Απανωτές ριπές, κροτάλισμα πολυβόλων, ακούστηκαν σε όλη την Παραμυθιά. Θρήνος στην κάθε γειτονιά».

Με συγκίνηση, ο κ. **Αντώνης Δρίμτζιας**, θυμάται όσα βίωσε σαν παιδί, πριν από 71 χρόνια, όταν οι Γερμανοί κατακτητές, εκτέλεσαν 49 προσωπικότητες της **Παραμυθιάς**, ανάμεσα τους και τον πατέρα του.

Η συνάντηση με τον κ. Δρίμτζια, έγινε στην μαρτυρική πόλη της Παραμυθιάς, με αφορμή τις **τριήμερες επετειακές εκδηλώσεις** που κορυφώθηκαν τη Δευτέρα με επιμνημόσυνη δέηση και καταθέσεις στεφάνων στον τόπο της θυσίας.

Ο κ. Δρίμτζιας, ανοίγει τα μάτια της «παιδικής του ψυχής» και αφηγείται στο **ΑΠΕ-ΜΠΕ**, με κάθε λεπτομέρεια τα γεγονότα που συνέβησαν τις «μαύρες μέρες» εκείνου του Σεπτέμβρη.

«Αφορμή για τις εκτελέσεις, εδόθη στους κατακτητές όταν, στις 24 Σεπτέμβρη, αντάρτες επιτέθηκαν σε απόσπασμα ανίχνευσης εδάφους στη **θέση Σκάλα** και σκότωσαν **έξι Γερμανούς στρατιώτες**. Σύμφωνα με τη διαταγή της γερμανικής διοίκησης, σε αντίποινα, **1 προς 10, έπρεπε να εκτελεστούν 60 χριστιανοί**».

Ο 78χρονος, σκουπίζει ένα δάκρυ με το μαντήλι του και διευκρινίζει:

«Εμείς στην Παραμυθιά, όπως και σε όλη την Θεσπρωτία είχαμε **τριπλή κατοχή, Ιταλοί, Γερμανοί και μουσουλμάνοι**. Οι Μουσουλμάνοι, είχαν σαν σκοπό να προσαρτήσουν τη **Θεσπρωτία** στην **Αλβανία** και επειδή στην Παραμυθιά, υπήρχαν προσωπικότητες που αντιστέκονταν σε αυτή τη μεγάλη τους ιδέα, προσπαθούσαν να βρουν τρόπο να τους αφανίσουν. Η ευκαιρία, μόλις τους είχε δοθεί με το αιματηρό επεισόδιο στη **Σκάλα**».

Οι Γερμανοί, συνεχίζει, ήθελαν να εκτελέσουν 60 ανθρώπους, **ανεξάρτητα από πρόσωπα**. Ήδη, είχαν συλλάβει 11 συντοπίτες μας, από τα γύρω χωριά πριν από 4 ημέρες, τους οποίους εκτέλεσαν στον περίβολο του σχολείου και τώρα έπρεπε να συλλάβουν ακόμη 49 άτομα, προκειμένου να συμπληρώσουν τη μακάβρια λίστα.

Τότε, παρουσιάστηκαν, όπως υποστηρίζει ο κ. Δρίμτζιας, δύο αδέρφια -ηγετικά στελέχη των μουσουλμάνων της περιοχής- και πρότειναν με γραπτό κατάλογο τα ονόματα των συλληφθέντων και εκτελεσθέντων στη συνέχεια.

Ο Γερμανός Φρούραρχος της Παραμυθιάς, εξέδωσε γραπτές ανακοινώσεις για τις συλλήψεις που έγιναν την νύχτα της 27ης προς την 28η Σεπτέμβρη.

«Το σύνθημα έδωσε μία **φωτοβολίδα**. Ήταν 11 το βράδυ της 27ης Σεπτεμβρίου. Ομάδες συλλήψεως, αποτελούμενες από 2 μουσουλμάνους και έναν Γερμανό, βγήκαν στις γειτονιές. Τα κτυπήματα στις πόρτες ήταν

δυνατά. Θρήνος, μέσα στο σκοτάδι. Έμπαιναν στα σπίτια και έπαιρναν τους ανθρώπους. Ήρθαν και στο σπίτι μου, για να συλλάβουν και τον πατέρα μου. Ήταν 49 χρόνων. Ζήσαμε μια αρχαία τραγωδία. Ο ιερέας, ο γυμνασιάρχης, 3 δάσκαλοι δημόσιοι υπάλληλοι ο διευθυντής της Αγροτικής Τράπεζας, ο γιατρός, ο συμβολαιογράφος και πολλοί άλλοι, 52 άνθρωποι συνολικά, συνελήφθησαν και οδηγήθηκαν στο Σχολείο. Την επομένη το ξημέρωμα ακούσαμε τα πολυβόλα...

Από τους 52 συλληφθέντες εκτέλεσαν τους 49, καθώς ήδη είχαν εκτελέσει 11 και οι επιζήσαντες που έφτασαν μέχρι τον τόπο των εκτελέσεων, αλλά με εντολή του Φρούραρχου αφέθηκαν ελεύθεροι, μετέφεραν το χρονικό του μαρτυρίου που έζησαν στα χέρια των Ναζιστών.

Την νύχτα της 28ης Σεπτεμβρίου πήγε στην αίθουσα του Σχολείου ο **Γερμανός Διοικητής** και τους ανακοίνωσε, ότι την επομένη το πρωί θα εκτελεστούν. Ακολούθησε θρήνος, αλλά διατήρησαν την ψυχραιμία τους.

Μεταξύ των συλληφθέντων υπήρχαν και έφηβοι.

Ο ιερέας **Ευάγγελος Τσαμάτος** είχε μαζί του το πετραχήλι και τέλεσε νεκρώσιμη ακολουθία, με ψάλτες τους μελλοθάνατους. Ένας 26χρονος γυμναστής, ο Γιαννάκης, τραγουδούσε το παραδοσιακό τραγούδι «**Ο γέρο-Δήμος πέθανε**».

Την επομένη, στις 5 το ξημέρωμα, τους έβγαλαν στο **προαύλιο**. Με τη συνοδεία μουσουλμάνων και Γερμανών οδηγήθηκαν στον τόπο της εκτέλεσης. Προπορευόταν όχημα ερπυστριοφόρο, για να καλύπτει τις φωνές τους. Όλοι τους, κατά την πορεία προς τον θάνατο, διατήρησαν την ψυχραιμία μου δεν λύγισαν.

Στον τόπο της εκτέλεσης έφτασαν και οι 52. Τότε, ο φρούραρχος έκανε την "πρόσθεση" και είπε να φύγουν 3 άτομα.

Ένας 18χρονος που εκτέλεσαν τον πατέρα του και 2 ξυλουργοί αφέθηκαν ελεύθεροι.

Στον τόπο της θυσίας, την προηγούμενη ημέρα χρησιμοποίησαν αιχμάλωτους κατοίκους από την περιοχή για να ανοίξουν **δύο ομαδικούς τάφους**. Πάνω από τον έναν, εκτέλεσαν τους 20 και στον δεύτερο, τους υπόλοιπους. Μεταξύ των εκτελεσθέντων ήταν ένας έμπορος με τον 16χρονο γιό του.

Η Παραμυθιά τυλίχτηκε στον θρήνο και το κλάμα. Στη θέση **Καρκαμίσι**, οι Ναζί είχαν στήσει μπλόκο και απαγόρευαν στις γυναίκες να πάρουν τους νεκρούς. Στα γραφεία της Κοινότητας, η γερμανική διοίκηση, θυροκόλλησε ανακοίνωση για την εκτέλεση .

Στο δικό μου σπίτι μείναμε 7 παιδιά ορφανά. Τρεις μήνες αργότερο το μικρότερο ένα βρέφος 9 μηνών πέθανε από αστία.

Την επόμενη της εκτέλεσης, στις 30 Σεπτεμβρίου το μεσημέρι, ο τότε Μητροπολίτης Παραμυθιάς κ.**Δωρόθεος Λάσκαρης**, σύμφωνα με το προσωπικό του υπόμνημα προς την ιερά σύνοδο στις 20-3 1944, ήρθε από τα Ιωάννινα που βρισκόταν στην κωμόπολη και έθαψε τους εκτελεσθέντες.

Από τότε έως σήμερα, οι συγγενείς των αδικοχαμένων, ζητάμε απάντηση στο ερώτημα, μήπως η έγκαιρη παρουσία του μακαριστού Δωρόθεου, μπορούσε να είχε αποτρέψει τις εκτελέσεις;».

Ο καθηγητής Παιδαγωγικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων **Αθανάσιος Γκότοβος**, ο οποίος έχει μελετήσει τα γερμανικά αρχεία, μίλησε στο ΑΠΕ-ΜΠΕ για την υπόθεση της Παραμυθιάς. Επισημαίνει ότι «η Παραμυθιά, όπως και ολόκληρη η Θεσπρωτία, βρίσκεται σε μια επικίνδυνη περιοχή. Είναι τοποθετημένη πολύ κοντά στις ακτές στις οποίες, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του επιτελείου και του ίδιου του Χίτλερ θα επιχειρηθεί απόβαση συμμαχικών δυνάμεων. Η εκτίμηση αυτή, αρχίζει να διαμορφώνεται μετά την ήττα στο **Στάλινγκραντ** και διατηρείται μέχρι τις τελευταίες βδομάδες της παρουσίας των γερμανικών στρατευμάτων στην Ήπειρο, το φθινόπωρο του 1944.

Ο καθηγητής Παιδαγωγικής στη μελέτη του «Η Παραμυθιά στο στόχαστρο» αναφέρει ειδικότερα:

«Η Παραμυθιά, παρουσιάζεται από τη μουσουλμανική μειονοτική ηγεσία στη γερμανική αρχή, ως **πόλησυνεργαζόμενη με τους αντάρτες** και θεωρείται πλέον, ως **κέντρο εφοδιασμού των αντάρτικων δυνάμεων**, ως βάση στρατολόγησης ανταρτών και ως πολιτικό κέντρο των αντάρτικων οργανώσεων. Η

Παραμυθιά **πρέπει να εξουδετερωθεί**. Ο πληθυσμός της πρέπει να τρομοκρατηθεί και να διασκορπιστεί. Όσο υφίσταται η πόλη αυτή ως κοινότητα, ο εφοδιασμός των ανταρτών θα συνεχίζεται.

Ο **Σεπτέμβριος του 1943** είναι ένας πολύ αιματηρός μήνας, ένας μήνας γεμάτος αγριότητα. Όπως γράφει ο **αντιστράτηγος Στένερ**, απευθυνόμενος στο **22ο Σώμα Στρατού**, η εποχή είναι κατάλληλη για τη **συμμαχία με τους μουσουλμάνους**.

Η ενεργή συμμετοχή των μουσουλμάνων της Θεσπρωτίας, και ειδικά της περιοχής της Παραμυθιάς, στις δολοφονίες που έγιναν στην πόλη τον Σεπτέμβριο του 1943, τεκμηριώνεται πέρα από κάθε αμφιβολία, μέσα από τα αρχεία του γερμανικού στρατού που κατείχε τότε την περιοχή.

Είτε με τη μέθοδο της δόλιας **παραπληροφόρησης**, είτε με τη μέθοδο της αντικειμενικής **κατάδοσης**, είτε με τη μέθοδο της **ένοπλης συμμετοχής** στις αναγνωριστικές και τις εκκαθαριστικές επιχειρήσεις στη Θεσπρωτία, είτε με τη μέθοδο της **διարπαγής περιουσιών**, της **τρομοκράτησης** και της **δολοφονίας**, είτε με τη μέθοδο της **σιωπής** και της **ανοχής**, υπήρξε εκτεταμένη συμμετοχή του μουσουλμανικού πληθυσμού στις εκκαθαριστικές επιχειρήσεις στην περιοχή της Παραμυθιάς και της γύρω περιοχής, οι οποίες ειδικά στη Θεσπρωτία, ισοδυναμούσαν με επιχειρήσεις εθνοκάθαρσης».

Η σφαγή της Παραμυθιάς απασχόλησε τη μεταπολεμική συμμαχική και γερμανική δικαιοσύνη δύο φορές. Ο Α. Γκότοβος αναφέρει ότι η πρώτη ήταν, το 1947 με το **αμερικανικό δικαστήριο** να στρέφεται εναντίον επτά Γερμανών στρατηγών, που ήταν υπόδικοι για εγκλήματα πολέμου.

Η δίκη αυτή, είναι γνωστή και ως «δίκη για τις ομηρίες» ή «υπόθεση επτά» ή «**δίκη των στρατηγών**».

Ο στρατηγός Λάντς, διοικητής του 22ου Σώματος Στρατού, από τον Σεπτέμβριο του 1943 και μετά, ήταν ανάμεσα στους κατηγορούμενους. Ο Λάντς, στη δίκη αυτή αρνήθηκε ότι έδωσε τη διαταγή για τις εκτελέσεις στην Παραμυθιά και εμφανίστηκε να μην γνωρίζει την περίπτωση.

Καταδικάστηκε σε δωδεκαετή κάθειρξη, αλλά το 1952 ήταν ήδη ελεύθερος, με ένα είδος αμνηστίας-χάρης, που του χορηγήθηκε. Στο δικαστήριο αυτό, κανείς άλλος δεν λογοδότησε για την υπόθεση της Παραμυθιάς.

Στις 6.12.1963 ο εκπαιδευτικός **Βίλχελμ Φραντς Κοκότ**, ο οποίος τον Σεπτέμβριο του 1943 υπηρετούσε στην 631 μοίρα ελαφρού πυροβολικού στην Παραμυθιά, με διοικητή τον **ταγματάρχη Στόκερτ**, κατέθεσε μηνυτήρια αναφορά εναντίον του διοικητή του λόχου του, λοχαγού **Άλφρεντ Χίντελανγκ**, στην οποία τον κατηγορεί ότι ήταν υπεύθυνος για την εκτέλεση 60 πολιτών της Παραμυθιάς.

Η υπόθεση ανατέθηκε σε ανακριτή, ο οποίος **κάλεσε επιζώντες στρατιώτες και αξιωματικούς** της μονάδας αυτής για να καταθέσουν. Ανάμεσα σε αυτούς που κατέθεσαν ήταν και δύο μέλη του εκτελεστικού αποσπάσματος που έλαβε μέρος στην εκτέλεση των 49, ένας επιλοχίας και ένας δεκανέας.

Δεν εκλήθησαν να καταθέσουν οι αξιωματικοί του **σκληρού πυρήνα των Ναζί στην Ήπειρο**, όπως ο τότε **συνταγματάρχης Ρέμολντ**, ο **ίλαρχος Βον Λένθε** υπεύθυνος του 2ου Γραφείου του 22ου Σώματος και ο φρούραρχος της Παραμυθιάς.

Ο καθηγητής αναφέρει: «Κανείς από τους μάρτυρες που κατέθεσαν δεν "θυμάται" το όνομα του φρούραρχου της Παραμυθιάς, ενώ η υπηρεσία δίωξης εγκλήματος και ο ανακριτής, δεν μπαίνουν στον κόπο να τον εντοπίσουν ή τουλάχιστον να διαπιστώσουν αν βρίσκεται ακόμη εν ζωή. Αρκετοί από τους καταθέσαντες απαντούν στερεότυπα, ότι δεν γνωρίζουν και δεν είδαν τίποτε, απλώς άκουσαν ότι έχει γίνει κάποια εκτέλεση».

Πηγή: [Ινφογνώμων Πολιτικά](#)